

Terapia z udziałem psa ? metoda wzmacniająca efektywność rehabilitacji, w której motywatorem jest odpowiednio wyselekcjonowany i wyszkolony pies, prowadzony przez wykwalifikowanego terapeutę. Terapia tego rodzaju jest jedną z dziedzin zooterapii.

Formy

Formy zajęć zostały po raz pierwszy zdefiniowane przez Towarzystwo Delta (USA) jako: AAA (Animal Assisted Activity) dostarcza możliwości motywacyjnych, edukacyjnych i rekreacyjnych lub terapeutycznych korzyści podnoszących jakość życia. Cechy charakterystyczne AAA:

- cele terapeutyczne nie są planowane z wizyty na wizytę,
- wolontariusze i terapeuci nie są zobowiązani do prowadzenia dokładnych notatek,
- przebieg wizyty jest spontaniczny i trwa tak długo (lub krótko) jak jest to konieczne,
- prowadzone są w formie grupowej.

AAT (Animal Assisted Therapy) to działanie terapeutyczne mające określony cel, w którym zwierzę spełniające określone kryteria jest integralną częścią procesu leczenia. AAT jest planowane, aby spowodować poprawę w fizycznym, społecznym, emocjonalnym i poznawczym

funkcjonowaniu człowieka. AAT przeprowadza się grupowo, indywidualnie lub naprzemiennie. Cechy charakterystyczne AAT:

- określone są cele i zadania dla każdego uczestnika,
- proces jest dokumentowany i rozwijany,
- postęp jest mierzalny.

Europejskie stowarzyszenie ADEu zdefiniowało formy AAA i AAT nieco odmiennie oraz wprowadziło dodatkową formę:

AAE (Animal Assisted Education) jest celowym zabiegiem, w którym zespół zwierzę-opiekun, spełniający specyficzne kryteria, stanowi integralny element programu opracowanego w celu polepszenia funkcji poznawczych człowieka. AAE winna być kierowana lub prowadzona przez profesjonalnego wychowawcę odpowiedniej specjalności, w ramach jego/jej praktyki zawodowej. AAE może być stosowana w różnych miejscach, może być grupowa, lub indywidualna i może być stosowana do osób w różnym wieku. Proces ten winien być dokumentowany i oceniany.

W Towarzystwie Delta zajęcia edukacyjne zawierają się w formie AAA. Ponieważ pomimo takich samych nazw (AAA, AAT) definicje podstawowych form kynoterapii są różne (mówimy tutaj tylko o definicjach organizacji o zasięgu międzynarodowym ? organizacje krajowe również mają swoje definicje) Polskie Towarzystwo Kynoterapeutyczne zaproponowało polską terminologię form terapii:

Spotkanie z psem (SP) ? zajęcia z psem, które mają na celu stworzenie pozytywnego kontaktu pomiędzy uczestnikami a psem. W trakcie spontanicznej, radosnej zabawy (ukierunkowanej przez prowadzącego) uczestnicy przyzwyczajają się do kontaktu z psem, głaszczą go, wydają polecenia. Zajęcia SP mają za zadanie dostarczenie uczestnikom pozytywnego ładunku emocjonalnego, satysfakcji z obcowania z psem, przełamują lęki w kontaktach z otoczeniem, stymulują rozwój zmysłów i postrzegania, pozwalają oderwać się od otaczającej ich rzeczywistości. W zależności od potrzeb podopiecznych i możliwości placówki mają formę spotkań indywidualnych lub pracy grupowej. Mogą odbywać się w formie spotkań jednorazowych lub zajęć cyklicznych. Czas trwania zwykle nie jest jednoznacznie określony. Zajęcia SP nie wymagają prowadzenia dokumentacji.

Edukacja z psem (EP) ? zajęcia mają na celu usprawnienie sfery intelektualnej i poznawczej dziecka, co wymaga odpowiedniego przygotowania (scenariusza) oraz wiedzy i umiejętności

osób prowadzących wykraczających poza ramy SP. Dlatego wyodrębniono je w oddzielnej formie. Zajęcia zwykle odbywają się w przedszkolach i szkołach. Pies używany jako ?pomoc naukowa?, motywuje do nauki i poprzez stworzenie przyjaźniejszych warunków zwiększa możliwości przyswojenia wiedzy. Dziecko chętniej zapamiętuje treści, których bohaterem jest jego nowy przyjaciel ? pies. EP pomaga również dzieciom o obniżonej percepcji lub niechęci (z różnych powodów) do przyswajania wiedzy i przebywania w szkole. Zajęcia prowadzone są w grupach (klasach) lub indywidualnie. Mają określony scenariusz realizujący program nauczania. Wskazana jest ewaluacja i dokumentacja zajęć, szczególnie w przypadku zajęć indywidualnych.

Terapia z psem (TP) ? jest to zestaw ćwiczeń ukierunkowanych na konkretny, zaplanowany cel rehabilitacyjny, do których układana jest metodyka w porozumieniu z rehabilitantem lub lekarzem prowadzącym. Charakteryzuje się indywidualnym podejściem do każdego uczestnika, jego możliwości i potrzeb. TP jest w pełni dokumentowana: każdy uczestnik ma założoną kartę informacyjną i kartę przebiegu zajęć, w której wpisujemy rodzaj prowadzonych ćwiczeń oraz ich efekty. Pozwala to na okresowe sprawdzenie skuteczności i doboru metod. TP jest systemem rozwijalnym tzn. w miarę postępów w rehabilitacji stosujemy stopniowanie trudności. Najkorzystniejszą formą TP są zajęcia indywidualne lub w bardzo małych grupach (zwykle nie więcej niż 3 osoby).

Terapia najbardziej efektywna jest w rehabilitacji dzieci, ze względu na "ukrycie" ćwiczeń rehabilitacyjnych w formie zabawy z psem. Daje również efekty w terapii osób chorych, samotnych i starszych. Działanie w tym przypadku przede wszystkim polega na nawiązaniu psychicznej więzi ze zwierzęciem, co przyspiesza leczenie lub ułatwia przejście choroby. Terapia w formie AAA jest powszechnie wykorzystywana na świecie jako program Visiting pets. Psy niemal codziennie odwiedzają chorych w szpitalach, hospicjach i placówkach opieki społecznej, ośrodkach dla narkomanów oraz więzieniach. Terapię kontaktową z udziałem zwierząt stosuje się coraz częściej jako metodę wspomagającą proces rehabilitacji. Istniejące organizacje w USA i Kanadzie od ponad 20 lat stosują z powodzeniem terapię z udziałem psa.

Terapia z udziałem psa w Polsce

W Polsce dla terapii z udziałem psów używane są nazwy kynoterapia (z gr. kýon - pies, w dopełniaczu: kynós i therapeía - opieka; leczenie) oraz dogoterapia (z ang. dog - pies i therapy - terapia).

Terapia z udziałem psa jest stosowana w Polsce od 1987, w 2004 powołano Polski Związek Dogoterapii, a od 2007 w dniu 15 czerwca obchodzony jest Ogólnopolski Dzień Dogoterapii.

W Polsce brak jest jeszcze uregulowań prawnych, które porządkowałyby i precyzowały wymagania, jakie spełniać powinni terapeuci oraz psy terapeutyczne. Terapią zajmują się osoby fizyczne, najczęściej są to miłośnicy psów posiadający wykształcenie pedagogiczne oraz fundacje posiadające różniące się między sobą wymagania i procedury pracy.

Tematem uporządkowania, standaryzacji i doprowadzenia do uznania terapii z udziałem psa za zawód zajęło się powołane w 2006 przez Hannę Wojciechowską i Włodzimierza Cioć Polskie Towarzystwo Kynoterapeutyczne. Efektem jego działań jest system wymogów obejmujący:

Kanon Kynoterapii, Kodeks Etyczny Kynoterapeuty, wzory dokumentacji, system egzaminowania psów terapeutycznych w 3 klasach: K-A (adept), K-I (Klasa Pierwsza) i K-II (Klasa Druga), polska terminologia oraz wpisanie do Klasyfikacji zawodów i specjalności w grupie dużej "Średni personel do spraw zdrowia" Grupa elementarna 3230 - Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii zawodu "Kynoterapeuta (dogoterapeuta)" z kodem 323007.

Rasy psów używane w terapii [edytuj]

Rasy psów używane w terapii

W doborze psa dla terapii istotne jest pierwotne przeznaczenie rasy i związane z tym odruchowe zachowania mające wpływ na bezpieczeństwo zajęć. Stąd preferuje się psy rasowe, u których można spodziewać się występowania z dużym prawdopodobieństwem cech niezbędnych przy prowadzeniu zajęć terapeutycznych. Pies terapeutyczny to:

- pies społeczny
- pies przewidywalny
- pies reprezentujący rozumne posłuszeństwo.

W terapii nie powinny być używane psy z grup, których pierwotna użytkowość wymagała zachowań agresywnych:

- psy obronne np. Tosa Inu
- psy stróżujące np. Rottweiler
- psy bojowe np. Dogo Canario.

Nie ma rasy psów szczególnie nadającej się do terapii. O przydatności decydują zawsze cechy osobnicze oraz umiejętności przewodnika. Rasami psów, których spolegliwość i łatwość szkolenia pozwalają na udział w terapii są m.in.:

- Golden Retriever
- Labrador Retriever
- Cavalier King Charles Spaniel.

Używane w początkowym etapie doświadczeń z terapią rasy psów północy Alaskan Malamute i Siberian Husky wymagają od przewodnika dużego doświadczenia i konsekwencji w prowadzeniu. Rasy te charakteryzują się dużą niezależnością i związanym z tym zwiększonym ryzykiem zachowań niebezpiecznych, stąd nie są proponowanymi rasami dla nowicjuszy w terapii.